

Tere

Saadan edasi Eesti Panga kommentaarid vastavalt teie 06.11.2024 saadetud kirjale. Viitame ka meie varasemale avaliku huviga seotud põhjendusele – riikliku statistika programmi, mille hulka kuulub ka kirjas viidatud Eesti Panga presidendi kinnitatud statistikatööde loetelu (RStS § 16 lg 1 p 2), koostamise põhimõtte on § 17 lg 2 kohaselt lähtumine avalikust huvist, andmeallikate olemasolust, andmeesitajate koormusest ja riikliku statistika tegemise tasuvusest.

Kui vajaksite täiendavaid selgitusi, siis võiksime vast kohtuda.

Lugupidamisega
Triinu Arak

Projekti juht-metoodik
Rahvastiku- ja sotsiaaltatistika osakond
Arendusosakonna andmehõive ja töötuse arenduse valdkond
Statistikaamet
www.stat.ee
tel: +372 625 8483
adminandmed@stat.ee

... EESTI
... STATISTIKA

Tegutseme roheliselt! Ära prindi seda e-kirja, kui see vajalik pole.

- Mis on selle uuringu lõppeesmärk andmete koosseisu arvestades?

Eesti Pank osaleb EKPSi (Euroopa Keskpankade Süsteem) uurimisvõrgustiku raames Eesti leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuringus (Household Finance and Consumption Survey, HFCS). HFCSi korraldatakse standardkujul kõigis euroala liikmesriikides regulaarselt iga kolme aasta järel. Uuringu käigus kogutakse andmeid leibkondade varade, võlgnevuste, sissetulekute ja tarbimise kohta. Teave varade, võlgnevuste ja sissetulekute jaotumise kohta võimaldab makroökonoomiliste šokkide ülekandemehhanisme paremini analüüsida.

Rääkides konkreetsetelt sõidukeid puudutavatest andmetest, on need üks leibkonna reaalvarade komponent. Veel detailsemalt, on HFCS Eesti küsimustikus kokku 10 küsimust sõidukite omamise kohta. Kuna Euroopa Keskpank soovib ainult isikute omanduses olevaid sõidukeid, aga Eestis on sõidukite liisimine väga levinud, siis on Eesti olukorra adekvaatsemaks kajastamiseks eraldi küsitud nii liisinguga kui omandis olevaid sõidukeid. Eraldi kajastatakse sõiduautosid ja muid sõidukeid. Küsitluses peab isik ise hindama oma sõidukipargi väärtust. Küsime leibkondadelt järgmiselt:

HB4300	Kas keegi Teie leibkonnast omab vähemalt ühte autot, millel pole liisingulepingut (ehk mis on täielikult Teie leibkonna omanduses)?
	1- Jah
	2- Ei
HB4310	Mitut sellist autot Teie leibkond omab?
HB4400	Kui Te selle auto (need autod) praegu maha müüksite, siis mis võiks olla selle (nende) hind (kokku)?
HB4300E	Kas keegi Teie leibkonnast omab vähemalt ühte autot, millel on kehtiv liisinguleping?
	1- Jah
	2- Ei
HB4310E	Mitut sellist autot Teie leibkond omab?
HB4400E	Kui Te selle auto (need autod) praegu maha müüksite, siis mis võiks olla selle (nende) hind (kokku)?
HB4500	Kas Teie leibkond omab muud tüüpi sõidukeid, nagu mootorrattad, elektrilised liikurid, veoautod, kaubikud, lennukid, paadid, jahid, treilerid, haagiselaamad, traktorid, põllutöömashinad jne, millel pole kehtivat liisingulepingut?
	1- Jah
	2- Ei
HB4600	Kui Te selle sõiduki (need sõidukid) praegu maha müüksite, siis mis võiks olla selle (nende) hind (kokku)?
HB4500E	Kas Teie leibkond omab muud tüüpi sõidukeid, nagu mootorrattad, elektrilised liikurid, veoautod, kaubikud, lennukid, paadid, jahid, treilerid, haagiselaamad, traktorid, põllutöömashinad jne, millel on kehtiv liisinguleping?
	1- Jah
	2- Ei
HB4600E	Kui Te selle sõiduki (need sõidukid) praegu maha müüksite, siis mis võiks olla selle (nende) hind (kokku)?

Küsitlus näitab, et inimesed ei oska hinnata oma sõidukite väärtust. Näiteks 2024. aastal toimunud küsitlus näitas, et ligi veerand vastanutest ei oska enda omanduses olevate sõidukite täpset väärtust öelda.

Kuna meil on vaja hinnata täpset sõidukite väärtust, siis on meile oluline, et saaksime võimalikult korrektsed sõidukite andmed. Vastavalt Teie registrist saadavale sõidukite infole (sagedamini esinevad margid, mudelid ja väljalaskeaastad) saame edasi tegeleda autode väärtuse hindamisega.

Varasemate aastate analüüs näitas, et registriandmete põhjal hinnatud ja küsitlusandmete põhjal saadud sõidukite väärtuste vahel on tugev seos (korrelatsioonikordaja üle 0.6), mistõttu saab registriandmete pealt puuduvaid väärtusi piisavalt täpselt hinnata.

- Millisel põhjusel on tarvis seostada isikuandmeid sõiduki ID koodiga või VIN koodiga? Kas uuringu jaoks piisaks sõiduki mudeli, margi, keretüübi ja mootori andmetest?

Meie jaoks on oluline, et saaksime olla kindlad, et üks konkreetne sõiduk ei esineks andmestikus rohkem kui üks kord.

Varasematel perioodidel on andmestik sisaldanud topeltkirjeid, kus mingi tunnus on erinev, aga ilmselgelt on tegu sama sõidukiga. Näiteks on sama sõiduki ID-ga ja samale isikule kuuluv auto sees

topelt. Või siis teine näide: samal sõidukil on peres üks isik kantud registrisse kui omanik, teine kui vastutav kasutaja ning sõiduk on olnud topelt sees.

Seega kõige lihtsam oleks, kui me saaks kasutada konkreetse sõiduki identifitseerimiseks mingit numbrit või koodi (see ei pea kindlasti olema VIN kood). Oleks muidugi tore, kui te saaksite topeltkirjed ise eemaldada, aga selleks pole võimalik ette anda konkreetset algoritmi, vaid andmetele tuleb läheneda faktipõhiselt.

- Milleks on vajalik juriidilise omaniku andmete kasutamine? Kas sellest tahetakse välja lugeda liisinguandmeid?

Tõepoolest, soovime seda infot, et kindlaks teha liisingus olevaid sõidukeid. Eesti Pangas on liisinguettevõtete nimekiri ning me kasutame seda, et juriidilise omanike andmete kaudu selgitada välja liisitud sõidukid. Muude juriidiliste omanike info meid ei huvita ning need jäävad analüüsi käigus kõrvale. Samuti ei huvita meid, et missuguselt ettevõttelt sõiduk liisitud on. Kui soovite, saadame teile liisingettevõtete nimekirja. Meile piisaks, kui saaksime tunnuse OMANIK_KOOD (mis sisaldab juriidilise omaniku äriregistrikoodi) asemel mingi muu tunnuse, mis näitaks, kas on tegu liisitud sõidukiga või mitte (näiteks: 1-on liisitud; 0-ei ole) .

- Vaadata üle andmekoosseis ja täiendada andmekoosseisu põhjendusi.

Rõhutame üle, et meie andmete töötlejana ei näe isikute isikukode. Meie saame Statistikaametilt juba pseudonüümitud andmed ning meil puudub huvi ja võimalus sõidukeid reaalsete isikutega seostada.

Vaatasime enda soovitud andmekoosseisu veelkord üle: tunnustest OMANIK_KOOD ja SÕIDUK_ID oli juba eespool juttu. Ülejäänud tunnused on tõesti meile sõidukite hinnastamiseks vajalikud. Samas, kui on vaja andmekoosseisu vähendada, siis tunnus MOOTORI_MAHT on ainus, millest me ehk võiksime loobuda (kui kindlasti MOOTORI_VOIMSUS ja MOOTORI_TYYP info saaksime).